శ్రీరస్తు.

కాళింగమర్దనము.

సీ॥ శ్రీరంభుగొల్చి శంభుని సన్నుతి సేసి వాణిజాసనుసుదతిగొరి గొల్చి
గణపతి బూజించి ఘనులైన యామాత్యవ్యాసాదికవులను నయము దలచి, ముందర
సకలవిద్యలరసముతో నూహించియంతయు శృంగారము మరి జేసి | కంసాసుర ప్రాం
డ్యాల్బముల భృంగమై యొప్పి వాసనగల కాళిదాసు దలచి | కృష్ణ చరితల వేడు
కగీలుగొల్చి | పరగకృతి జేతు జగముల ప్రౌఢిమీర | తప్పుగల దనికవులార
దగిన నేర్పు | లొప్పు మీరగ దిద్దుచు నొనరవలయు॥

ప॥ తాళము. భావములో తగు దేవికియ హృతపు | తావి నిమగ్ని శ్రీ కేవిసుతెం
తుడా॥ ౧॥ అతులిత ముగము నితతులను బ్రోచిన | వణమునిగొంగిపతిని భజిం
తుడా॥ ౨॥ ఎణాక్షి నిష్ఠకు ప్రాణిని పద్మజు | రాణికి నిక్క నివాణికి సుతుడా॥
౩॥ పాయక నమస్కృతి సేయు మునులకిష్ట | దాయక … నాయక గొలు
తుడా॥ ౪॥ ప్రవిమల సరగుణ భావాలంకృత కవులగు నాది … ఫలమునొందెడా॥

వ॥ అని కృతి చరనాపరుండును దేవ దేవుండైన శ్రీ పార్థసారథి స్వామిని
యేమని వర్ణించుచున్నాడు॥ జంపె.

యదుకులంబున బుట్టి యతులమున్నించుటకు | సదయుడై శ్రీ పార్థసారథి
వెలసెగా॥ ౧॥ బృందావనంబునను బొందుగా నెలకొన్న సనాథ్చగ పార్థ
సారథి వెలసెగా॥ ౨॥ పార్థు పేర్వగుడెల్ల బ్రోచుటింపగ జాల | పార్థునకు సార
థై ప్రౌఢిగా వెలసెగా॥ ౩॥ కింకరుని … ముఖిలుల … చును | సంత
తము శ్రీ పార్థసారథి వెలసెగా॥ ౪॥ ఇనుల … నెలగు … ముల
కు | సలలితంబుగ పార్థసారథి వెలసెగా॥ ౫॥ అని హరి నెన్న … చున్నాడు.

త్రిపుట. ధరణిభారము దీర్చ బూర్ణత దాసవులఖండించి …
పావనాత్మైన శ్రీ హరిభక్తిగొలుతుగా॥ ౧॥ …
పాలగలిగి మించిన | కంసరాజుల గొట్టి … గొలుతుగా॥ ౨॥ పంక
గా రేపల్లెలోపల సంతసముగ గోపులను బ్రోచిన … వెలయు శ్రీహరి
పరుసగొలుతుగా॥ ౩॥

వ॥ అనిపినులి సేసియా … ంతంబులు …

అర్ధచంద్రికలు. పూర్వ … భూపాలున … ॥ ౧॥ …

ముద్దులహరికిని ॥ ౨ ॥ మల్లుల ద్రుంచిన మధువైరికినీ ॥ ౩ ॥ కంసునిగొట్టి నత్కంజాక్షునకున్ ॥ ౪ ॥ గిరి వ్రేలనెత్తిన కేశవునకును ॥ ౫ ॥ దురితములణ చినమురవైరికినీ ॥ ౬ ॥ కరిపతి బ్రోచినకమలావనికిన్ ॥ ౭ ॥ శకటుని గూల్చినసర్వేశునకున్ ॥ ౮ ॥ గోవుల బ్రోచినగోవిందునకున్ ॥ ౯ ॥

వ ॥ అనియంకితంబుగా నాయొనర్పంబూనినమహాప్రబంధంబైన కాళింగమర్దనంబనుయక్షగానంబునకుకథాక్రమంబెట్టిదనిన ॥

ద్విపద. శ్రీరామకృష్ణులు చెన్నొందివేడ్క * ధారుణీభారంబునగదీర్చుటకును * దేవకీవసుదేవ దేవులకర్థి * పావనంబగబుట్టి బహుచరిత్రముల * నందునియింటనునయమొప్పజెరిగి * సుందరాకారతశోభిల్లమరియు * గోపాలకులతోడ గోపాలప్పనాడు * నేపారగోవులనెసగమేపుచును * బృందావనంబను పుణ్యదేశమున * మందారచంపక మాధవీవకుళ * చందనపున్నాగసహకారమల్లిక * కుందబృందంబులు కోమరుదీపింప * గోవర్ధనము చెంతగోవులమేప * బోవుచు నొకనాడు పొలుపొంద మరియు * కాళిందునర్పంబుగడగెవీచుటకును * బాలురతోననిమొ పంకజాక్షుండు * పసులకు మేతలు బహుఫలంబులును * వెసగల్గునేడంద వేగపోవలయు * ననిచెప్పికృష్ణుతోనందసుగూడి * చనిరియమునానదిచాయలకడకు.

వ ॥ ఆసమయంబున శ్రీకృష్ణుండు బాలురగోపులకిట్లనెనదయెట్టులనెను.

అటతాళం. వేణునాదములెసగగామదినేపారసేయగోవుల । జాణుడైన దిసించెవివిబిజ సఖులతోడన్ ॥ ౧ ॥ సారెసారెకు గుంపుగూడుక సరసిజాక్షుని వెంటను । మారమునృత్యలాడుకొనుచును మెరసిరపుడు ॥ ౨ ॥ అక్కడక్కడగోవులనుచానరసిమేపుచు వేడుక । సొంపుముగబాలురనుగూడుకసోలపుమెలసెన్ ॥ ౩ ॥ వ ॥ ఆవేళమరియునెట్టులనెలచనిరి.

ఏకతాళము. ఆడుచు పాడుచు నందులు గూడుక । జోడుగబంతులాడిరియపుడున్ ॥ ౧ ॥ మీటుచుగీటుచు నేలనులాడుచు । దాటుచుధరివైతరిమిరిసులున్ ॥ ౨ ॥ అంతరుగూడుకయమునాతీరము । సొంపుగజేరిరివారంలతోడన్ ॥ ౩ ॥ ద్విపద.

పరగయమునానదిపజమట్టిదెసను * సరసవిఖ్యాతిచేచాలచెన్నొందు * మోహనాయతమైగాజిల్లునెమ్మదిగను * రమణమైయొప్పునారంగపున్నాగ * సహకారహింతాల చంపకవకుళ * మందారజంబీర మాతులుంగములు * చందనపిచుమందసాలతమాల * మల్లికాకర్పూర మాధవీలతల * పల్లవదమరునకపనసఖర్జూర * వకుళకింశుకవర్ధమానగములు * పటు తింత్రిణీకనింబ

...ళింగమర్దనము.

...బంధూక మహిళాగ్రగణములు * ప్రాసాదలంబంద
నగుమంజరుల * నేపారు వాసనలెసగుచున్నట్టి * పరిపరి బహుపుష్ప
ఫలములతోడ * తరుచుగా వెలసిన తరువులుగలిగి * విలసిల్లుబృందావ
నదరా చెన్నొందె * సలలితమైనట్టి సరససత వెలసెన్.

వ ॥ మరియు నామడుగు నేమనివర్ణించుచున్నారు॥

జంపె. కుముదంబులును చాలకమలంబులును గల్గి। విమలమగు శోభిల్లు వేడ్క నామడుగు ॥ ౧ ॥ పన్నెమీరినయిసుక దిన్నెలును సంకంపు। నన్నియును జేర్చి యొప్పుచు నామడుగు దరిసి ॥ ౨ ॥ ఇంద్రనీలపుఛాయ లెసగు నాజలములను। సాంద్రమైయుండెలతో నల్లునామడుగు ॥ ౩ ॥ తళతళనుచు జాలతో మెరయు కొలకు। పరిగంగ। పలుకు రాలాదవిని భాసిల్లు నెపుడున్ ॥ ౪ ॥ అంత ముల్లోకముల యమునరినట్లున్న ట్రీయిను రాగా జేయు నా దేసలయందున్ ॥ ౫॥

వ॥ అప్పుడా మడుగు చెంగటికి వచ్చి శ్రీకృష్ణుండు బాలురతో నేమనుచున్నాడు.

క ॥ గోపకులతోడ కృష్ణుం। డేపారగ వచ్చి యందు నెమ్మి నెనరుతోన్ ।
గోపాల బాలకులతో। మేఘములుగల విందు పసుల మేపు చుండెన్॥

జంపె. అక్కడక్కడగమపులంబండిపచ్చికలబోర్కె మొగి మేయుచును సొం
పుతో మెరసెన్ ॥ ౧ ॥ గోపాలులందరును గోవిందుతో గూడి యాటపాట
ములనాటు పడి విరపుడు ॥ ౨ ॥ బంతులుగ గూర్చున్న బాలురకు కృష్ణుండు పం
చగా చల్దులను వేడ్కనారగించిరి ॥ ౩ ॥ నప్పుడందరు గుంపుగా నా మ
డుగున్నద్దజేరి జలము వలసినట్లు త్రాగెన్ ॥ ౪ ॥ నిద్రబోయిన రీతి నడిచి బాలకు
లెల్ల। భద్రముగ మడుగు దరి పవళించిరపుడు ॥ ౫॥ బాలురును గోవులును చాల
మూర్ఛ। నొందగ బాలకృష్ణుడు సూచి బెగ్గడిల్లెన్ ॥ ౬ ॥

వ ॥ ఆసమయంబున నేటువలెనుండెను॥

ఏకతాళము. అప్పుడు బాలకు లందరు లేచిరి। నల్లు గనిద్రలు బోయినరీ
తిన్॥ ౧॥ అనేక భాగ్యరుడటుమయుమట్టై। వేగమె యలీ గెలువంతగనపుడున్
౨ ॥ మందల వోలెను హరి శ్రీకృష్ణుడు। నొందుగ రేపల్లె పురమునకరిగెన్ ॥ ౩ ॥

వ ॥ అయ్యవసరంబున రేపల్లెవారలమునుగా వచ్చి యటు నెట్టులనెను.

అటతాళము. వేణునాదముపిను లను విని వేడ్కగను। తమతమ। పనులెల్లఁ
చనలందరును నామె మురుకొనిరి ॥ ౧ ॥ వచ్చి కౌగిట జేర్చి బాలురను ప్రేమల
తో। నిండుగను। మన్సుగోందలు తోడ్తో బోయిరి సుమతులై రెల్లెన్ ॥ ౨ ॥ సుమతరాంగి
యశోద కృష్ణుని జూచి వేడ్క। కౌగిట। మందరోద్ధరునెత్తి ముద్దాడెను
పవేగెన్ ॥ ౩ ॥

వ || అప్పుడుకృష్ణునియింటికిదోడ్కొనిపోయేనటయెటువలెను||

ద్విపద. అంతనాతల్లియు నాకృష్ణునకును * వింతగామజ్జనము వేడ్కతో
జేసి * పీతాంబరముగట్టిపృథివీశ్వరునకు * ఖ్యాతిగాదిలకంబుఘనతతోదీ
ర్చి * పైడిపళ్లెరములో బాయసాన్నములు * దడయకపెట్టింపదనకుమారున
కు * నంమునిసొత్తున నయమొప్పగుడిచి * సొంపుగా దొడలపైపొసగని
ద్రించె * అపుడుగోపికలతోనందరుగూడి * వేవేగబాలురీవిధమెల్లజెప్ప *
మానభామలువచ్చినరియశోదజూచి * యందరుదెల్పిరియామనుగువతోడ *
అమ్మరోవినవమ్మయాకృష్ణుడిపుడు * క్రమ్మరబాలురకముఫులతోడ * కా
ళిందితీరంబు గదలితాబోయి * బాళితోనవ్వుచుపసులనునేడు * మేపివచ్చి
నజాడమేమిపుడుదెలసి * చెప్పెదమిదిమీకుచెల్లబోయమ్మ * నీకొడుకుదు
డుకులనింతింతలనుచు * నాకచెప్పగరాదుమానినీమణిరో * ఇదిబుద్ధిగా
దనిహితవుగాదెల్ప * నాదిగాకృష్ణునకునారిచెప్పవమ్మ.

వ || అప్పుడు మానభామినులందరు సెప్పినవిని యశోదాదేవి వారితో
నేమనుచున్నది.

ఝంపె. ఊరకయుచెప్పెదరు కాఱుమాటలు సుతుని | దారితెలియకనీ
రుతగబల్కెదరు నే || ౧ || అనుదుగుత్రోవ నెవరైనబోవుట నును | భామలా
రాగిలదె బలిమిజూడంగ౯ || ౨ || మాచిన్నికృష్ణుండుమురిత్రోవదానెరిగి
నెనెవరనమునబోవునేనాతులారా || ౩ || ఊరకేయీరీతి కారువాదాడెద
రెంతపాటిగాదిదిమీకుతరలాతులారా || ౪ ||

వ || అనినవిని గోపికలందరు దమతమయిండ్లకుబోయి సుఖనిద్రలుపో
యిరి - అంతట శ్రీకృష్ణుండెటువలెనుండెను.

త్రిపుట. అంతనేకువజామువేళలలరుకృష్ణుడు లేచి గ్రక్కున | తెంపుతో
నాస్వప్నమును సాధించదలచి || ౧ || చుక్కపొడుపున లేచికృష్ణుడు నూడ
కుండనుపీఘలందున | గొక్కరొక్కోయనుచుగూసెను కోడివలెను || ౨ || క్రోడి
గుయ్యగలేచివేగమె గోపబాలుర దొడ్లలోపల | దూడలన్నియు విడవిడిచితి
కిరిపాండిపసుల౯ || ౩ || నేలునేలున బిలచిగోవుల పితికె పాలును కృష్ణుడ
ప్పుడు | గారవంబునజుర్రిగుడిచి విర్రిగునతమీర౯ || ౪ ||

వ || అట్టియెడనెటువలెనుండిరి.

అర్ధచంద్రికలు. ముద్దువెన్నెలచద్ది యొద్దికతోకట్టె౯ || ౧ || ఊరగాయలు
నంచుకొన్నగాబెట్టె౯ || ౨ || చిక్కములబిగియించె చెలువుమీరంగ౯ || ౩
... గూడుకొని వావాబుందు || ౪ || వేణునాదము నెలగవేడ బూరిం

॥ ౫ ॥ మందలను దోలుకొని మాధవుండు గదలెన్ ॥ ౬ ॥ కవలిపోవగ
ంచి కాంతయశోద ॥ * ॥ బుద్ధిసెప్పగవచ్చె పురుషోత్తమునకు ॥ ౭ ॥

వ ॥ ఇవ్విధంబున శ్రీకృష్ణుండు మందలదోలుకొని పోవుసమయంబున యశోదాదేవికి పంపనంబు చేసి నతనయుని మొ తియకున్నం జేర్చి చెక్కిలిముద్దాడి శిరమాఘ్రాణించి కౌగిటం జేర్చి యిట్లనుచున్నది.

ద్విపద. అప్పుడాయశోద యాతనయుఁగూర్చి * చెప్పెబుద్ధులు వాసిచిత్తంబుగలగ * మాతండ్రి కాళింగుమడుగులచాయ * నేటెలుంగుననైన నేనటవలదు * కాళింగిమడుగులో ఘనమైనపాము * బాలురఁగాతునానిపంతంబు మెరసి * తలయెత్తి చూచుచు దాగియుండుండు * జలముల విషముంగాల గ్రక్కుచును * పన్నగమనసీవు బీరంబు మెరసి * వన్నెగానటుబోవకలదు రావత్స * అనిబుద్ధి సెప్పిన యాకృష్ణుఁడపుడు * వినికన్నులనుమూసి వెరచి యుల్లసిలె.

వ ॥ అప్పుడాయశోద సెప్పినవిని మిక్కిలిభయపడినవానివలె గోపాలుండు తల్లితో నిట్లనుచున్నాఁడు ॥

జంపె. ఇక్కడికి నాపాము గ్రక్కు నను వచ్చునా। నుకుచు తోడెప్పవేమాయమ్మనీవు ॥ ౧ ॥ చెప్పగాభయమాయె చిన్నవాడను గాన । చప్పుడు సేయక తబుపుచాటున నే నుండుదన్ ॥ ౨ ॥ పడికృష్ణుండనను గడ తెలుపలి మోసము లపగలల్పు మూసిబిగియుంచు ॥ ౩ ॥ ఆతెలుపు దాటియదియాపరికిఁ జొచ్చెనా । యాయిడ్డిగోడనే నటు దాటిపోదున్ । ౪ ॥ అడ్డగోడయు దాటి యాపనికిఁ జొచ్చెనా । యటకమిదికి నెక్కి యణగియుండెదను ॥ ౫ ॥ జాడగనిటకు వైపయ్యెనని మొక్కైనా । నెలతగోవర్ధనము నే నెక్కి పోదున్ ॥ ౬ ॥

వ ॥ అప్పుడు భయపడుచున్న తనయునింజూచి యశోదా పవానితో నేమనుచున్నది.

త్రిపుట. అన్న భయపడనేల నీకిక నడియునిపురాము రావరి। లిన్నగా గోవర్ధనము కరితిరిగి వేవు ॥ ౧ ॥ అనుచు మాతునకు భయము దీర్చుచు నారిం చియుంపెను। వనజనేత్రుఁ డాసంచి నసుచును వరుస వెడలెన్ ॥ ౨ ॥ బాలురండ గగూర్చుకొనుచును బాసగాపులను దమపుచు । బాలకృష్ణుడప్పుడిసి దా ప్రియమతి సేసెన్ । ౩ ॥

వ ॥ అయ్యవసరంబున శ్రీకృష్ణుండు బాలురంగూడుకొని గదలివచ్చు మార్గంబెటువలెనుండెన్ ॥

ఉండిమము. చల్లనినవరత్నములిల్లం గోపి చేత మస్తె మొగ్గలదండమరిసిగనిం

ద ॥ ౧ ॥ ఉల్లమురంజిల్లగొల్లభామల కెల్లఁజెల్లుగయాలలు సెలగిపాడుచును॥ ౨॥ అందెలుగజ్జెలు నందంద మ్రోయగ । పొందుగనడిచెను పురుషోత్తముఁడు ॥ ౩ ॥ నల్లని మేనుపు నలువొందు మేనితో । జెల్లుగపింఛము సిరమున మెరయఁగ ॥ ౪ ॥ ముల్లోకముల నేలు మురవైరియప్పుడు । పల్లవిజనముల వాడల వెడలెఁ ॥ ౫ ॥

సీ॥ అంతట శ్రీకృష్ణుడాపల్లె వెడలంగ సూర్యోదయంబయ్యె సొంపుమీర । కమలముల్ వికసించె ఘనచీకటులు మాసె చుక్కలు మాసెను చొక్కముగను । పక్షులు సెలరేగి బాగుగా గూసెను వృక్షముల్ వికసించె వేట్కమీర । మధుపానములు జేసి మత్తభృంగంబులు ఝంకారరవముల జాలప్రబలె॥

తే॥ గానరీతి వేటలు గలిగియుండ । బాలురను గూడి కృష్ణుండు ప్రౌఢిమీర । మెల్ల మెల్లన సఖులతో మేలమొదవ । మాధవుఁడు వచ్చె నప్పాదామడుగుదరికి॥

వ॥ అప్పుడు సూర్యోదయంబైన లక్షణంబెట్టులనెనుండెనే॥

త్రిపుట. అరుణభానుడు పూర్వదిక్కున నవమరియుండిన చందమప్పుడు । స్థిరముగా దేవతలు పట్టిన దీపమానగ ॥ ౧ ॥ తరుణభానుడు సూడనొప్పెను సురలు దేవేంద్రునకు పట్టిన । గురుతరంబుగ సూర్య పట్టపుగొడుగొయనగ ॥ ౨॥ పనిలున్నై కాళింగు నణచను బాలుడై హరి నొప్పగనితో । నుదయపర్వతమెన్నై సూర్యుండొప్పెసుదెనె ॥ ౩ ॥

వ॥ అప్పుడు శ్రీకృష్ణుండును బాలురును మడుగునగిరికి వచ్చియెట్టులనుండిరి

ఏకతాళము. పచ్చని గ్వారిము బలసియుండగ । విచ్చలవిడిగా విడచిరి పసులఁ ॥ ౧ ॥ బంతులు నాడుచు పంతములాడుచు । వింతలు సేయుచు వేల సిరియుచటఁ ॥ ౨ ॥ వృక్షము లెక్కుచు పిలపిల మరుకుచు । బక్షులరీతిని బరగిరి వేట్కఁ ॥ ౩ ॥ వృక్షములో బలు వృక్షము గనుగొని । యాతుణ మునసేయ బ్రాతుండు ॥౪॥ వ ॥ ఆసమయంబున శ్రీకృష్ణుం డెట్టులనుండెను॥

జంపె. పీతాంబరమును దుముబిగియించి కట్టుకొని । ఖ్యాతిగా దానశాఖ గ్రక్కున నెయ్యెక్కెఁ ॥ ౧ ॥ ఎక్కి అంతట చూచి చక్కముగ మాధవుండక్కజముగానుఁడుం గన్దరిపడ దుమికెనె ॥ ౨ ॥ దుమికినంతట జలము తొలగి పాతాళంబు । విపులముగ గనుపించె విఖ్యాతముగను ॥ ౩ ॥ శేషుండదిరెను భూమి సెగరి గడగడవణకె । భాషాపతికి మంత్రిపతనములు దప్పెఁ ॥ ౪ ॥ దిక్కులన్నియు జెదరెనేనలు దిక్కులు వదియె । గ్రక్కున భానుండుగతితప్పినడిచెఁ ॥ ౫॥ సా

...ంగులోపల వెటువలెనుండెను
లముతో గిఱగిఱను దిరిగెన్ ॥ ౧ ॥ సుడివ
డిజలములను వడివడిగ దిరిగెన్ ॥ ౨ ॥ అంతకృష్ణుండెగసి పంతముగ దుమి
కెన్ ॥ ౩ ॥ ఈరీతినాఘవుం డిట్టట్టు సేసెన్ ॥ ౪ ॥ వింతగా నెగశెగసి
యంతంత దుమికెన్ ॥ ౫ ॥

క ॥ కరిసొచ్చి కమలసరసిని । కరమరుదుగ గలచురీతిగ నలాయుంపు
న్నెరవక జడియక నప్పుడు । బిరబిరగ తమువుగు జొచ్చి భిన్నము సేసెన్ ॥

వ ॥ అప్పుడు కాళింగుండు గోపావేశంబున నన్నాగులోనుండి వెడ
లెనటయెటువలెను.

ద్విపద. అప్పుడు ఫణినాథు డాహవోదగ్ర * నిప్పులుగాలంగ నిడిసుష్టని
గుడ * భీకరాకారుడై పేర్చి కాలాగ్ని * కాకకు సరియైన ఘనతరోశ్వాస *
జాలంబుని గురియంగ జటులప్రతాప * బాలార్కు పగిదిని పటుపిసంబులను *
గ్రక్కుచు లోకము గ్రాల్చుచు పగిది * కోపించి రోషించి కోఱలుదీర్చి * గ్ర
క్కున దలయెత్తి కనులాయుజూచి * గూపించి పడిగెలు రోజుచు వెసను.

వ ॥ అప్పుడు కాళింగుండు గోపావేశంబునను బ్బాలుసింబూ వియ్యము
సుచున్నాడు ॥

జంపె. ఇదివరకు నెవ్వండు నీనుడుగు నృష్టించి । పదిలముగ రాడు నాభయ
ము నానెరిగి ॥ ౧ ॥ నీడెవ్వడొక్కండు వెరపింత లేకయును । పోడిమితో నాను
డుగుపొందుగా జొచ్చెన్ ॥ ౨ ॥ శంకయించుక లేక చాలగర్వము మీరి । కొంక
కనువాడు గిప్పు డింక గాడలచెన్ ॥ ౩ ॥ అనిపలికి కోపమున నా కృష్ణునిం జేరి
పెనగి చుట్టుక బోరె బిరంబుతోడన్ ॥

వ ॥ అనిపలికియివ్విధంబున గాళింగుండిట శ్రీకృష్ణునితోడం బెనగు
చుండనట రేపల్లెలోనున్న యశోద మొదలగువారలకు నవశకునములు గనిపిం
చెనట యెటువలెను ॥ జంపె.

ఘూకంబులొక్కకొన్ని గుంపుగూడుక గూసె । గాకములు నెల లేగి కలగి
వాపోయెన్ ॥ ౧ ॥ కమలనేత్రి యశోద కన్నులదరగ జొచ్చె । సమితముగను
రగంబు లడ్డముగ దిరిగెన్ ॥ ౨ ॥ అనశకునములు జూచి యానంద నాతెల్ల
వివిధభంగులగలగి వింత నేడసిరి ॥ ౩ ॥ ఇదియేమొ యీ వింతయీపల్లెలోని
ప్పు । డొదిగియ వశకునంబు లొక్కటనబుట్టెన్ ॥ ౪ ॥

వ ॥ ఇవ్విధంబున నవశకునములజూచి యందరు గుంపులుగూడుకొని

యేమనుచున్నారు॥ కురుజంపె.

వినరమ్మ యో భామలారా । కృష్ణుని । వెతకకుండుటమనకు మేరా ॥ ౧ ॥ దిగులుపుట్టెనుమనసులోను । నేడెంతో । మగువలారా యేమి సేతుర ॥ ౨ ॥ ప్రొద్దున నెమ్ముండెవరి మోము । జూచితిమొ । పొందుగలిగెను దానిఫలము ౩ ॥ వింతగానపశకునములు రే । పల్లెలో । నంతకంతకు బుట్టదొణగెర ॥ ౪ ॥ సందడీనుపుండా మలిట్లు । గూడుకొని । యెందుపిలపించుచుండంగర ॥ ౫ ॥ అందరువే వెడలిరపుడు । యశోదకును । ముందుగానడిచి వెతుకుచును ॥ ౬ ॥

వ ॥ అప్పుడు నందుడు యశోద మొదలగు రేపల్లెలోనుండు వారందరు వెడలివచ్చు మార్గంబెటువలెనందేర॥

అర్ధచంద్రికలు. బాలురయిషగుల భావించుకొనుచుర ॥ ౧ ॥ పసులు పోయిన తెరువుల పిలుపుకొనుచుర ॥ ౨ ॥ అకట యక్కడ జూచియు గనంబడ పేతక ॥ ౩ ॥ యేమి సేయుదు కృష్ణుడెందుగనుపించుర ॥ ౪ ॥ ఈ కృష్ణు నెన్నడకేయేమనుగనుచుందుర ॥ ౫ ॥ హా కృష్ణకృష్ణయనియు వనిపై బొబ్బలిడుర ॥ ౬ ॥ యేమి సేయుదు మమ్మ యో యింతులారా ॥ ౭ ॥

వ ॥ ఇవ్విధంబున యశోద ప్రలాపించుచు వచ్చు మార్గంబున రోహిణీ దేవి సేరంజని యూరడిలం బలికెనటయెటువలెను॥

అటతాళము. ఎందుకేయో యమ్మ వగపగ నింత నీకు । జెల్లదు । పొందుగా భయమెందు లేదా పుణ్యునకును ॥ ౧ ॥ దేవదేవుండైన కృష్ణుని దెలియుమిపుడు । నీవును । భావమున దలపోయుమమ్మ పంకజాక్షి ॥ ౨ ॥ పుట్టినప్పుడే పూతకని దా బట్టి దానిం । జంపడే । గిట్టితనమున శకటుడై త్యుని గొట్టలేదే ॥ ౩ ॥

వ ॥ ఇవ్విధంబున రోహిణీ దేవి చెప్పన విని మరలక వెతుకం బోవుమార్గంబున నేమని ప్రలాపించుచున్నది॥

యాలలు. మాకు పుట్టనున్నాడో వేదవేద్యుడైనసుతుని । పొందుకొని నీవు బ్రోవవే । యో భూమిదేవి మోదమలర నాకు జూపవే ॥ ౧ ॥ నల్లని కాంతులవాని జల్లనిచూపులవాని । యుల్లమురల నీవు బ్రోవవే । యోగగనవాణి । కల్లగాదు నాతో తెలుపవే ॥ ౨ ॥ నెమలిపింఛములవాని విమల వేణురవమువాని । గిరులనేత్రములుగలవాని । యోరవిందములారా । మోదముతో మీరు బ్రోవుడు ॥ ౩ ॥ గోవులనుగాసెడువాని గోపదేనమెత్తినవాని పావనుడైన నా పట్టిని । యో దిక్కులారా । కావ రేమిటింపరు గూడి ॥ ౪ ॥ వెన్నదిన్నవన్నెకాని న్యాలపలపించువాని । చెన్నుడైన చిన్నికృష్ణుని । యోతరువులార । కన్నుల పసనాకు జూపవే ॥ ౫ ॥ అందెలుమువ్వలుగదలను దమగనుగదలుగ । [illegible]

రాంగుఁడైనకృష్ణుని | యోపతులార | పొందుగాను నాకుఁజూపరె || ౬

ఇవ్విధంబునఁ బ్రలాపించుచు వేఁడుకొను సమయంబున బాలుర కొందఱుం డలఁగాళియు విసుపింప నజ్ఞానలందిరుగుచు నష్టమును సేవంజనించుటయు విని వెనుండెన్ ||

ద్విపద.

అకట డగోవులు నా బాలురెల్ల * బొక్కుచు నా సోదరుండిపై బోరల * డియు నీరును గవణంబులుడిగి * దోడ్డుగా ఘోషించు మాపలుపసులు * హా కృష్ణ కృష్ణయనియందరు గూడి * యే క్రియవచ్చెదో యింక నేనిసుచు * బాలిచే బాలురుపలు వరింపుచును * వానినెప్పుడు రీతిదగలబొందుచును * అరితిరుండంగ నాయశోదయును * వారిజాతులు దాము వారిని జూచి * ఇదియొక్కు శ్రీకృష్ణు డేమయెగులోను * పదిలుడై మునికె నేభయమింత లేదు * ఇట్లె రంగంతయు నెరుగంగలేరు * నాతోడజెప్పండు నాకన్నలార * బనిన యశోదను నా బాలురెల్ల * విసుపింపదోడగిరి వృత్తాంతమంత * మాసనంతటి కెక్కనట్లాకొన్నకెక్కె * సనిబూని మునితెను బాల్యమునందు * మని యొప్ప నేము వోదరి చూడగను * మానవిరిందైన మేమెరుగము * ఎగిరియుం డితి మేదియాకసంబమున * వందించి కృష్ణుడు మునునద్దమునందు మునుగు * బాహులు సెప్పవమునొందటమీరదను * నటనడిగాంచి నా కిట్లు జెప్పచును * బాలురు నాయశోదయును * వినయంబుతో సునినిన్నిగనె బాధ * సనకృష్ణుని పొందు చిరంబుతోడ * ఘనమైన వడి గెంగిరచు చూసుండ * మదికన్నుల నీరు జలజలగాల * నెడ్డియశోద వానిట్లనిపలికె.

వ|| అప్పుడుతనయునింజూడియశోదయేయనిప్రలాపించుచున్నది.

అటతాళము. శ్రీకృష్ణునకై మజాసక మునిసిమా డిమాలు | పాలమీగడలనుపులన్నియు నేలుననిరి || ౧ || చిన్నకృష్ణాపాముచేకీపులస్తంబుముపనచు నారెన్నరై రోఘుసులు మనుపొన్నాంశ్రీ || ౨ || నిన్ను బాసి నేయులోకములుతుముని ముఖమైనసునిన్నుహా | కన్నులెన్నుచు నన్నుజూడరయన్న కృష్ణా || ౩

వ|| ఆనిమరిన్నెనని ప్రలాపింపుచున్నది.

ఝంపె. నాతోడబలుకరా నన్నునిన్నించరా | నాతోడనైన బాలురునాము స్థదిలుక || ౧ || అందెలవియసిమహాండమహాసముతోడ | సరిగాదారన నుజూడు నాకంశ్రీ || ౨ || అకనుపాముచవచ్చియన్నైనను బట్టుకొని | మునపులనేన్నిటను మాయనేనుడర ౩ || ఇదివైనపునాకన్నిపుడుమాసిరియ నుచు | గనసిమరాపున నెక్కి గంమునేనెదర || ౪ || గోవులను పాలింప గోపకులలాలింప | రావయ్య నాతనయ పమలనైయుండు || ౫ || సీతోడలోకమైనే

డు వేమముం డెపము | నాతోడునీడయనిననమ్మియున్నాను॥

వ॥ ఆసమయంబున నురియు నెటువలెనుండిరి.

ఏకతాళము. అంతయశోదయునామడుగుదరికి| పంతముతోవచ్చి పద్మ టయువలంచి ॥ ౧ ॥ అంబరుబట్టలునప్పుడువిగియించి | పొంచుగనడచిరిసాలికిమునుపె ॥ ౨ ॥ మడుగులోబడుటకు మరిడగ్గరిలంగ | వడిగరాముడు వచ్చి వలదనిపలికి ॥ ౩ ॥ అడ్డంబుగాజొచ్చియతడు వేగమున | ప్రేమతోనంపరలుచుకచనియెన్ ॥ ౪ ॥ వ ॥ ఆసమయంబున శ్రీకృష్ణు డంపర దనము యచేతమూర్ఛబోవం జేసితా నెటువలెనుండెన్.

త్రిపుట. పంతగించుచుఫణియుకృష్ణునిబడి గెలన్నియు ద్రిప్పియు గ్రతనం తకంతకు జేసెనుడిపడనంగములను ॥ ౧ ॥ అట్టియెడనా ఫణినికృష్ణుండణచి ట్రియు వివిధభంగుల | వింతగా విదళించి చేసెను వేగమునను ॥ ౨ ॥ దూరముగబడిఫణియునప్పుడు ఘోరరవమునవెచ్చి చుట్టెను | ధీరులైయారాయిరువురోక మొగిబోరిరుయుఱుగన్ ॥ ౩ ॥ మునిగినంతటబోకనిరువురు గణనమించిన సాహసులునై| ఫణియుకృష్ణుడు బోరెనప్పుడు పంతమునను ॥ ౪

వ ॥ అట్టియెడమరియు నెటువలెనుండిరి.

ఝంపె. ఇతెరంగునబోరి రిరువురోకజాముమరి | ఖ్యాతిగాలోకములు గడగడనవణకెన్ ॥ ౧ ॥ అప్పుడాహరిజూచియాఫణిశ్రేష్ఠవాల, మలుకుబట్టుకద్రిప్పియిలపైనివైచెన్ ॥ ౨ ॥ వేసికృష్ణుడుదానివీపుపడి గెలమీసలు | పలలపై కేకిరాతాండవంబాడెన్ ॥ ౩

వ॥ అప్పుడు శ్రీకృష్ణుండు కాళింగునిపై తాండవంబాడెనటయెటువలెన్.

డించీమము. చల్లనినవరత్నహల్లం గోవిచేతవల్లె మొగ్గలనంటమురిసిగనిండ ॥ ౧ ॥ తాధిత్తాధిత్త తాధిత్తాధిత్త తాధిత్తాధిత్త - తద్ధిమితకిరీట ॥ ౧ ॥ పడతాండవంబులపడిగెలపైనుండివిధవిధములనాడె వింతగనప్పుడు - తాధిత్తాధిత్త తాధిత్తాధిత్త - తాధిత్తాధిత్త - తద్ధిమితకిరీట ॥ ౨ ॥ బలుగర్వములణచిపడిగెలపై ద్రొక్కిచలపట్టినాడనే సరసిజోదరుడు - తాధిత్తాధిత్త తాధిత్తాధిత్త - తాధిత్తాధిత్త - తద్ధిమితకిరీట ॥ ౩ ॥ గజ్జలుమువ్వలుఘలుఘలుమ్రోయంగ - జిలుములు ద్రొక్కెనే చిన్నికృష్ణుండు - తాధిత్తాధిత్త - తాధిత్తాధిత్త - తాధిత్తాధిత్త - తద్ధిమితకిరీట॥ ౪

వ॥ ఆసమయంబున శ్రీకృష్ణునిమీదపుష్పవర్షంబుగురిసెనటయెటువలెను.

ఏకతాళము. అప్పుడాహరిపైనతవేమతో| వావిరిపువ్వులవర్షములుగురిసెన్ ॥ ౧ ॥ అమరులాడిరి యంబరవీథిని హెచ్చుగ వాద్యము లలిమితో

మో. సేక ||౨||అనువుగదుంబురుండా నారదముండును|గనుగొని చేసిరిగా మోన్న నముల్ ||౩|| దేవతులంగరు దిగ్జయమనగా | భావజుతండ్రియు గణిపై నాండేక || ౪ ||

వ || అప్పుడు కాళింగుండేటువలెనుండేక.

అటతాళము. దానవాంతకుడా వేడిండినుతాళతులక ఫణికిని ప్రాణము లనిట్టట్టుబడినుదిపడి గెలనరేక || ౧ || అగరిశిరములునలగగాసురి చెదరినట్లు అగిఅ|వెకరిలిరుగగదలచిచాలగభీతినొండేక || ౨ || తెలసినాగాళింగుడ ష్ణుడు దేవుడనుచున్మనమునదలచి | భయమునసుండెనురితాదైన్యమూంది ||౩ ||

వ || అప్పుడు కాళింగుండు దేవదేవునిపరాక్రమంబునలనోసి ఘోషిం పందోణంగె నారవళియాలకించియంతఃపురంబుననున్న స్త్రీలు వెడలివచ్చి కటయెటువలెను.

ద్విపద. అంతగాళింగుని యతివలు దెలసి * యంతఃపురంబున నన్నుచు వెడలి * పన్నగకన్యలుపణతులైదుసుగు * తిన్నగానడచిరా దీనతనొంది * అన్నగనకుములుహంసయానములు * వన్నెమీరినయటి వనజనేత్రములు బింబోష్ఠములుచంద్రబింబాననములు * నిన్నుపంకులపోల్కి నెనడుః పాలిం న్లు * తిన్నెలసగమైన తెరవపిరుదులును * పన్నగనరిటి కంభములసుదో డలు * రంజిల్లుచీరెయు రమణమైరొమ్ము * ముంజేతకంకణం బులుమెర యుచుండ * నీలంపుకురులును నెగడుము గురులు * చాల చెన్నొందినస రసవాక్యములు * కలనాగకన్యలుకణగిశోకమున * పలవించిపచ్చిరి ప్రా ణేశునికడకు. వ || అప్పుడానాగకన్యకలువచ్చి శ్రీకృష్ణుని పాదంబుల కొరగిమేమని ప్రార్థించుచున్నారు.

జంపె. శరణుసంచితుమారశరణు శ్రితమందార|శరణుపాపవిగారశరణు గంభీరా || ౧ || శరణచ్యుతానంత శరణుపరమానంద | శరణుసత్యానందశర ణుగోవిందా || ౨ || శరణుదానవహరణ శరణుత్రిభువనభరణ | శరణుపంక జచరణశరణుశ్రీరమణా || ౩ || శరణుసద్గుణజాల శరణుసన్నుతశీల| శరణు గోపికాలోలశరణుగోపాలా || ౪ || వ||అనిమరిన్నెమునికీర్తించుచున్నారు

అటతాళము, ఎన్నిజన్మములెత్తైనోకాని యెరుగలేము-పతకిని-చెన్నుమీరగ చిన్నిపదములుశిరసునమురేక || ౧ || వారిజాసనుడాదిగాగలవరుసమునులు సురలను-చేరికమగోనలేనిపదములుశిరసునమురేక || ౨ || అఖిలలోకములం దుప్రజలనందినట్టిపదములు|సకలభీకరమైన శిరమున జాలనమురేక|| ౩ ||

వ॥ అని మఱియు నెటువలెఁ గొనియాడుచున్నారు.

కీ॥ రుజంపె. పురుషభీతులను వెట్టిబుక్కనా - మన్నించు - పురుషోత్తమా మా
మ్ము గృపతోఁ ॥ ౧ ॥ పతిభీతులను పెట్టకుమయ్యా - పాలింపుము పలుమారు నీకు
మ్రొక్కెదనమా ॥ ౨ ॥ ఓ దేవ కరుణాంబుధయ్యా - యీవేళ - మా దేవుఁడవు
గాపుమయ్యా ॥ ౩ ॥ మీ పాదములు శిరములానఁ - వేలయగను - మా పతికి
గాఁగెసి వలమా ॥ ౪ ॥ మా తంత్రిమిము బొగడఁగలమా - యజ్ఞానమనము చే
మిము దెలియఁగలమా ॥ ౫ ॥

వ॥ అనిలిట్లనేక విధంబులఁ బ్రార్థన సేసి నాగకన్యకలు శ్రీకృష్ణునిం
జూచి వేఁడుకొని రటమీఁదు నిట్లనెను.

ఆటవెలది. మాకు మ్రొక్కుసేయుమా ప్రాణవల్లభు ప్రాణమిచ్చి కావు భక్త
వరద। నీవు సేయుము పెండ్లి భిక్షంబు భద్రంబు పిన్ననాటి పెండ్లి పెండ్లిగా దు॥

వ॥ కృష్ణుడు శాంతమూర్తియై గోపాలమూర్తి పతులను గృపజూ
చె నటమీఁదుని ట్లనెను. అర్ధచంద్రికలు.

పతులను గృపజూచె పద్మనాభుండు ॥ ౧ ॥ పాద్మనముచాలించి దివ్యహిమ
మది కేఁ ॥ ౨ ॥ నమిళినంతట ఫణీయుదోరమిఁ ధరబడియెఁ ॥ ౩ ॥ పతిశాంతమూ
ర్తియై ప్రాణములు దెలిసెఁ ॥ ౪ ॥ చెదరిన ప్రాణముల జేర్చిపట్టుచును ॥ ౫ ॥ హా
నస్సన్నిరముతో గనిస్లు దేవునకుఁ ॥ ౬ ॥ శిరములు నొసగిచ్చి యాకినాలాయు
జూచి ॥ ౭ ॥ ప్రార్థించ దొణగె నాఫణిపరుండపుడు ॥ ౮ ॥

ద్విపద. దేవజగన్నాథ దేవాదిదేవ * దేవకీతనయ యశోదాదిబాలార్కశరణు *
అఖిలలోకానాథ్యయా శ్రితశరణ్య * సకలజీవాధార సర్వేశ శరణు * ని
గమగోచర సంస్మరణ సుమనోకార * అలంకి గుణనిధి యద్భుత శరణు * మ
త్స్యమైనాలభీకరమున వేదములు * జొచ్చి తెచ్చిన దుష్టియచ్యుత శరణు *
కూర్మమైమునుపరంబు నుమవెత్తినట్టి * వారిజాసనవినుత వైకుంఠ శరణు *
వారాహరూపమై నసు ధయు దెచ్చి * సరపడినిలిపిన పరమాత్మ శరణు * ఇల
నరహరి విద్యుల దైత్య ద్రుంచి * బాలుని గాంచిన బహుపుణ్య శరణు *
వామనరూపమై వసుధయాచించి * బలినణంచిన దేవపతి నీకు శరణు * పర
శురాముఁడై నిచు బహుభూమిపతుల * పరుసగాఁ గొట్టిన వైకుంఠ శరణు *
దశరథాత్మజుడవై తపసి వేషమున * దశకంఠు గూల్చిన దైత్యారి శరణు * బ
లుఁడవై నగనిలించి భానుజు గూల్చి * చెలువమైప్రబలిన శ్రీధర శరణు * గోపా
లమూర్తియై గోపుల బ్రోచి * రేపల్లె వెలసిన శ్రీపతి శరణు * కలికి రూపంబవై
ఖలులను ద్రుంచి * పలుమారు వెలసిన పరమాత్మ శరణు * కరిమొఱవినియు

స్తకరినృసింహికరిని * స్థిరముగా బ్రోచిన శ్రీహరి శరణు * శ్రీనాథ్రి నాంబు లోకములు * రక్షించినట్టి నారాయణ శరణు * హీనుం డనను గావు మనకోటి తేజ * దానవాంతక జగత్ప్రతిపాలుండవు * కేశవ పురాతన కృష్ణను ముకుంద * వాసుదేవ మహేశ వారిజనాభ * వాసవవందిత పాదనళినపత్రుశ మున * పాదభక్తోద్ధూత పాపజీమూత * భాగవతావన భవరోగహరణ * అగణితవందిత యపరాధినేను * మనమందహంకార మునఁ గోపమున * మొనసినను జూడవంచు ముట్టినిదేవ * కోపాగ్నివిషయుక్తి కోలుగులుగు * పాపజాతిని నన్ను పాలించు దేవ * కోరి నీవిచ్చిన గుణము లేకాక * వేరొండుల నగావు వేదాంతవేద్య * శ్రీపాదపద్మముల్ శిరమున నుంచు * నాథుండ్వ నెట్టి వానలినాత్మ పినవె * సనకాదులును గూర్చి చర్చింపలేని * నినుగూర్చి తెలియాడలేని * బ్రహ్మరుద్రాదులు భావింపలేని * ... బు లేనుగన్గొంటి * పావనుండను నైతి భువిలోన నేను * ... ట్టినన్ను * అభయంబొసంగి రక్షింపవ తార దేవ * ... గవే దేవ * అజ్ఞానవశ పరాధినతమూఢునన్ను * ... శ్రీ.

వ ॥ అపుడు కాళింగుండు మరియు నిట్లని స్తుతియించుచున్నాఁడు.

అష్టకము సావేరి రాగము.

ధరణీభారము దీర్పను-మరి దైత్యారాజులఁ ద్రుంపను-ధరణీశిలోద్భవ నతునీతనయుండై జన్మించియు ॥ ౧ ॥ గరిమతో యమునాతటమున ... వెలసిన-నరవరోత్తమున నన్ను బ్రోవవె నందగోకులనందన ॥ ౨ ॥ గోపులను బాలిరపను మరి గోపకులఁ బాలింపను । నేవతోఁ ... దరించు ... ధనుల చే ॥ ౩ ॥ సేవితుఁడవైనట్టి యదుకులశ్రేష్ఠుఁడై పిలనిచ్చిన నవని భానవ నన్ను బ్రోవవెనందగోకులనందన ॥ ౪ ॥ బాలుఁడవై పూతకని బట్టి ప్రాణములఁ ... చాలరాక్షసమూయలన్ని యు ... ॥ ౫ ॥ బాలుఁడని నన్ను సోకెలిపాపజాతిని నేనయా నళినలోచన నన్ను బ్రోవవెనందగోకులనందన.

వ ॥ ఇవ్విధంబున కాళింగుండు గొనియాడిన విని శ్రీకృష్ణదేవుం డిట్లని యానతిచ్చుచున్నాఁడు - జంపె

అభయంబులిచ్చితిని యఖిలలోకంబులను । విభయంబుతో నీవు వెలయుము రగేంద్ర ॥ ౧ ॥ వినుము నీభయము మననుండి ... వేవేగ ... ఘనుఁడవైనఁగాని ॥ ౨ ॥ నీవు వచ్చిన మూలంబులు ... లయు నాగరాతుండవే ॥ ౩ ॥ ఎచ్చోట ...

వ॥ ఇట్లు శ్రీకృష్ణుండానతిచ్చిన విని కాళింగుం డేమనుచున్నాఁడు

త్రిపుట॥ దేవమును నేనుం ముల రమణద్వీపమునందున సర్పగణాళి | కావరంబున వైన తేయునికొఁగ సిసొరఁగ ॥౧॥ వానిబలిమికి నిలువజాలక వచ్చి వేగ మే మడుగు జొచ్చితి | పొంగి గరుడనికిం దుజరియింపంగరాదు ॥౨॥ వైనతేయుని నీడసోకిన వ్రయ్యలై పడు నను చుతనున | న్ననుచు నొక ముని శాపమిచ్చెను గరుణ లేక ॥౩॥ అప్పుడిట్లని శుకులు సెప్పిన నతనితో నారాజు వేగమె | నిపుణుఁడై తా మ్రొక్కి కర పలికెను నేర్పు మీరఁగ ॥౪॥ వినగవినగను వేడుకయ్యెడు విష్ణుకథలు సెవులకు | తనకు తెలియఁగ నానతియ్యవె తపసివర్యా ॥౫॥

వ॥ ఆసమయంబునం బరీక్షన్నరేంద్రుండు శుకబ్రహ్మర్షి నింజూచి గరుడునికిం గాళింగునికి నెవ్వరోధం బెట్లుగలిగె గరుడనికి శాపం బెవరిచ్చిరి కాళింగునకు శాపంబున బ్బుకతం బెద్దియని విశదంబుగా నానతిండనిన నా నరేంద్రునితో మునీంద్రుం డేమనుచున్నాఁడు.

అటతాళము. వినుము రమణద్వీపమందున వెలయు సర్పజాతులు | వైనతేయుని నదుబనుం పురుడై భవమున ॥౧॥ నెలకు నెలకును వైనతేయున కెలమి నాహారంబొసంగియు | నెలమితో దుత్బుత్తురతనికి హితవుగాఁగను ॥౨॥ చలము చే గాళింగుఁడొకడిని సద్దసేయకుండిన | నలిగి ఖగపతియతని పైబడియు పాగిని సేన ॥౩॥ తేరిక్కలుసుగొని చరచ బలిమిని ముక్కుతో డఁగజీ రెను | ముక్కువతో నాడఁబడు నిలువక మడుగు జొచ్చెను ॥౪॥

వ॥ అప్పుడు కాళింగుఁడు మడుగులోనం బ్రవేశించియెట్టు వలెనుండెను.

ద్విపద. అప్పుడా యురగేంద్రుడాహార కాంక్షను * మచ్చికతో నొక్క మత్స్యముఁ బట్టి * పటువేగము నమ్రింగి బలిమిసినపుడు * నెట్టున వెడలెను నీటిలోనుండి * యామచ్చ బలగంబులతి సంఖ్యలగుచు * నామడుగులోనుండి యార్పుచు వెడల * అచరి నొక మునియా ఘోషము విని * మానమున నగి పించిమురియిట్లు బలికె * ఓరి దురాత్మక యోడక నీవు * పారివచ్చితి విహాపక్షీంద్రుకతన * వచ్చి నా యాజ్ఞను వారించి మించి * చొచ్చి మీ మడుగులో సారమీను నొకటి * పట్టుక మ్రింగితి పాపకర్ముడవు * గాన గరుండని నీడ మేని పైసోక * పడగలు వ్రయ్యలై పడుమనుచునపుడు * తడయక శాపంబు దనరనిచ్చెనతడు * అది మొదలు కాళింగుడా మడుగులోన * బడలుపడి దాగుండె సంతతులు దాను * గరుడుడా తీరమున గర్వంబు మెఱసి * చరియింపుచుండెను చాలవేడుకల * ముని సన్నిధిని నొక్క ఘనవృతము నను * దినము నాహారంబు నెత్తుకొనుచు * భక్షింపబూచి యాబ్రాహ్మణోత్తముడు *

పక్షీంద్ర నీవు రూరి బహుమాంసములను * మాసన్నిధికి తెచ్చి మనికితము
సేయ * భాసురంబుగ వలదు పలుమారు నీకు * అనుచు చెప్పగ వినక నాగ్రహం
బునను * చలము సేయుగ జూచి సౌభరిమునివరుండు * పక్షీంద్ర యీనదికిఁ బ్రబ
లి వచ్చితేని * పక్షములూడి గిట్ట బహుమానిశపించె * మునిశాపమందుకొని
మనమున వెఱచి * ఖగనాథుఁడే నెన్నడు నిల్వలేక * అనుచు నా యోగి
యంతయును దెలియ * దప్పక వినుపించె ధరణీశునకును * ఇది నీకు జెప్పితి యిక
మీఁద వినుము * ముదముతో వినుపింతు ముందరికథయు * అవనీశ నీకును హ
రి చరిత్రంబు * వివరించి తెలిపెద వినుమని పలికె * కాళింగుడప్పుడు గడుదీ
నవృత్తి * బాలకృష్ణుని పాదపద్మముల బడియు * మనమున హరి నిల్పి మఱి
యూఱకున్న * గనుగొని కృష్ణుండు కరుణతో బలికె.

వ || అయ్యెడ శ్రీకృష్ణుండు కాళింగునితో నేమనుచున్నాఁడు.

క || ముదమున నాపదములు దల | బదిలముగా వెలయుచుండ బక్షీం
ద్రుండున్ | గదియంగ వెరచుగనుగొని | కదలుము నీపురికి యనెను గమ
లాక్షుండున్ ||

వ || అప్పుడు శ్రీకృష్ణుండు మఱియు నేమని యానతిచ్చెన్ ||

జంపె || పుణ్యచరితంబిదియు పాపరహితంబిదియు | యిది దేవమంత్రమిదియు
పాపరంబులకు || ౧ || ఇలలోన భక్తితో నెవ్వరులు జదువుదురో | యనఘ వారల
బలిమి సంటకుము నీవు || ౨ || కాళింగ యీకథయు గరుణతో సెవ చేసి | యిలను
పొంఁడిన మఱియు నెలమి వ్రాసినను || ౩ || అనుదినము విన్న మఱి యధికులై వెల
యుదురు | హరిలోకమును వారలందియుండుదురు || ౪ || ఆయురారోగ్యంబుల
ష్టసంపదలకును న్యాయకనుండు నాపావనులయిండ్లన్ || ౫ || చాలసంతోషము
లు సౌఖ్యంబులును గలిగి | బాలురును గోవులును బాగుగా వెలయున్ || ౬ ||

అటతాళము. అనుచు ప్రీతిని యానతిచ్చిన హరిని గాంచి యప్పుడు వి
నుతి సేసిరి నాగకన్యలు విభునితోడన్ || ౧ || దేవ నీ మహిమంబు దెలియఁగ దివి
జులైనన్ | జాలరు | భావమున గనుగొనఁగఁ జాలఁడు పద్మజుండు || ౨ || మదిని
గోరెడు దీనకన్యల మైత్రిమిపుడు | మీరలు | సేమమున మా గృహమున
కు విచ్చేయుడనిరి || ౩ ||

వ || అనవుడు శ్రీకృష్ణుండు మహాసంతోషంబున గాళింగుని నగరంబున
కు వేంచేసెనటయెటువలెను.

ఏకతాళము. ఇంపుగ కృష్ణుని యింటికి తోడుక | నేపారగ జని రింతులు
వేడ్కన్ || ౧ || బంగరు పీఠము పైహరి నునిచిరి | సొంపుగ జేసిరి పూజలతి వేగా

౨ || శృంగారంబుగ సంగనామణులును | శృంగారించిరి చిన్నికృష్ణునికి ||*|| కుండలములు నిక కోటి తేజములగు | దండికిరీటము దగపు గనిడిరి || ౩ || బంగరు గజ్జెలు పైడందెలు మరి | రంగుగ మొలనూలంగుళికములు || ౪ || సందిట తాయెతులందము గల్గిన | సిస్తులమర్చిన కౌస్తుభమణియును || ౫ || పులిగోరు పతకములలికింకణములు | తళుకు మణులు మించు తాళిబిళ్లలును || ౬ || మంచిగశృంగారించిరి మగువలు | తేటము త్రైపుసరు లేపునకు పుష్పము || ౭ || కనకాంబరములు ఘనమణి సొమ్ములు | గనుగొని యిచ్చిరి కానుకగాను || ౮ ||

జంపె. అంత శ్రీకృష్ణునకు నావేళ భక్తితో * నేపైన మున్నింతో నెలమి వేడుకల * పన్నీరు గంధంబు బాగుగా నలదుచును * తిన్నగా కస్తూరి తిలకమిడి రపుడు * గంధ ముత్తముల చేఘనుని పూజించిరి * సుందరాంగులు దారు చూచి శ్రీహరిని * తమ దృష్టి తగులునని దాన వారికి వేగ * మగువలందరు గూడి మాటి మాటికిని * వింతగా హారతులు వేడుకల అగదెచ్చి * ముత్యాల హారతులు ముదముతో నిడిరి * అంగనలు శోభనములపుడు పాడుచు తెచ్చి * మంగళము పాడి రామాధవుని జేరి.

వ || ఆ సమయంబున నాగకన్యకలు శోభనములు బాడిరటయెట్టు వలెను.

శోభనము. శోభనము దేవకీ | సుతుడైన దేవునకు | శోభనము గుణనిధికి | శోకాపహారునకు | శోభనమే - ౧ - పరమపావనునకును | పంకాజనేత్రునకు | కర్వభయహరునకు | కరుణాకటాక్షునకు | శోభనమె - ౨ - నందకొమారునకూ | నవనీత చోరునకూ | కందర్పజనకునకు | కపిజనోద్ధారునకూ | శోభనమె | గోపాలబాలునకూ | గోపకులనాథునకూ | మాపాలివరదునకూ | మణినీలదేహునకు | శోభనమే.

వ || ఆ సమయంబున మంగళము పాడిరటయెట్టువలెను.

మంగళం బెదువంశ మార్తాండ తేజునకు మురవైరి సురవైరి మర్దనునకూ మంగళము వేడుకతో మము గన్న శ్రీకృష్ణునకు మంగళము నేలు మాధవునకూ జయమంగళం నిత్యశుభమంగళం || ౧ || కారుణ్యధామునకు కలి శాప నాశనకు | సురయక్ష సాధ్య ముని శోభితునకు | నిరుపమాకారునకు నీలవర్ణాంగునకు పరమాత్ముడైన గోపాలునకూ జయ || ౨ || అఖిలలోకేశునకు నవతార దేవునకు సనకసనందనాదివినుతునకూ - ప్రకటితంబుగ పలము భక్తపరిపాలునకు తగిపుగాను మము నేలు ధన్యునకూ - జయ || ౩ ||

వ || ఆ సమయంబున నా సుందరులు ధవళంబు పాడిరటయెట్టువలెను

ధవళము || జయజయ యదుకులబాల | జయజయ మదనగోపాల - ౧

కాళింగమర్దనము.

జయజయబుధజనలోల।జయజయ పుణ్యసుశీల ॥ ౨ ॥జయజయమురళీవినోదజయజయ సురనుతపాద ॥ ౩ ॥ జయజయనిరుపమనాద । జయజయసర్వవినోద ॥ ౪ ॥ జయజయ గోకులరమణ।జయజయ పంకజచరణ ॥ ౫ ॥ జయజయలోకసంచరణ।జయజయ వెంకటరమణ ॥ ౬ ॥

వ ॥ తదనంతరంబునయ్యింతులందరొక్క మొగిం యాలలు పాడిరట యెట్టులనెను.

యాలలు ॥యాదవకులమునంబుట్టి । మేదిని దైత్యులంగొట్టి।పొదుకొని రేపల్లె న్వెలయవ । గోపాలకృష్ణా । యాడవేం ద్రుమెల్లం బొగడంగ ॥ ౧ ॥ గోపకులనుపరి పాలింపన్ । గోవులగాచిరక్షింప । నేపుమీరగనే ప్రదినములు । గోపాలకృష్ణా । దాపునగొండ వ్రేలెత్తవా ॥ ౨ ॥ దేవుడని తెలియలేక గావరించినకంసునిగొట్టి । దేవజగములన్నియేలవా । గోపాలకృష్ణ । దేవతులు మెచ్చి పొగడంగ ॥ ౩ ॥

వ ॥ అనవుడు గాళింగుండనేకవిధంబుల స్త్రీలతోడంగూడి శ్రీకృష్ణుని యుపచరించియేమనుచున్నాడు॥

అటతాళము.

దేవమాయపరాధములమది దీపుడనుచు ।నమ్ముడంబు। యాగనిగలు నుందానఫణిపతి హరికి మ్రొక్కెన్ ॥ ౧ ॥ మ్రొక్కి నిలచినఫణికిం గనుగొని మోదమలర వేడుక। మకురావతొగరుణించి వెడలెనుపొందిరంబు ॥ ౨ ॥ అపుడునగపము వేడలికృష్ణుండడవిలోకట।గొలువగనిపుణుడైతా వచ్చినిలచెను నేర్పుమీరన్ ॥ ౩ ॥ నిలచి వేడుకనంపెవారలనిజనివాసంబులకును । తెలివిమూర్చలునందరికి తాం దెలిపెనపుడు ॥ ౪ ॥ వరుసతోడుతనిద్రబోయినవారివలెనే। లేచిరి ।వరుసగాహరిజూచియుందరువగచిరపుడు ॥ ౫ ॥

వ ॥ అట్టియెడ శ్రీకృష్ణుండునందాములకు వందనంబాచరించెనంతయశోదాదేవి శ్రీకృష్ణునిందనహస్తంబుల నెత్తియక్కునంజేర్చి చెక్కిలిముద్దాడిశిరమాఘ్రాణించితనతొడలపైనిడుకొనికుమారునితో నేమనుచున్నది॥

జంపె.

నాతం డ్రిపాముననునయముతోసాధించి। యెత్తెరంగునమరల నిందువ

చ్చితివి ॥౧॥ గోపాలయీవేళమాపాఁగలిగితివి। యీపాలముసాధించియన్న చ్చితివి ॥౨॥ ఆబాలురనుకేఁచియాత్మలోమముఁడలఁచి। యీపాపము జికిరాయెంతయడలితివో ॥౩॥ ఇదివరకునీవుమరి యెన్నిగండములైనపవి ముగసాధించిపారివచ్చెదవు ॥౪॥ నీకెతగు నీనేర్పు నీకెతగునీయోరు గాకనితరులకెందుగలునేతనయ ॥౫॥ గోపికలుగొల్లలును గోవిందుని జేరి। బాపురేయనివగచిరాపాలతిఁజేరి ॥౬॥

ద్విపద.

అంతనాశ్రీకృష్ణు డానందమునకును * సంతసంబున మొక్కఁబాలఁదీ వించి * తనయునిగరములఁదానెత్తుకొనుచు * గనుగొనిహర్షమునఁగా రవింపుచును * కరము నెత్తితన కన్నులనొత్తి * పరగఁగానానంద భరి తుఁడైమించి * బొజ్జవాఁడనుకృష్ణుబువ్వదినుమనిన * నిర్జరనుతుఁడైన నీలవర్ణుండపు * బాలురతోఁగూడిబంతిగూర్చుండ * చాలయశోదయు సరగునసపుడు * చిక్కంబులన్నియుఁజక్కఁగావిడచి * గ్రక్కునవడ్డిం చెగలవంటకములు * ఊరగాయలతోడ నొప్పుమీరంగ * మాఱువడ్డించె నామదిరాక్షియపుడు * బుజగింపుచుసుతుని పొల్పుమీరంగ * బొజ్జనిండ గగుడిపె పురుషోత్తమునకు * భానుడప్పుడెగ్రుంకెపడమటిదెసను * మానుగమందల మరిచాలుకొనుచు * వేణునాదము సెలఁగ వేడ్కతోనపు డు * జాణుఁడైమునందసఖులతోనడిచె * సొద్దుపొవగజూచిపురము వా రెల్ల * వడివడినడకతోవచ్చిరాపురికి.

వ ॥ అయ్యవసరంబున రేపల్లెకువచ్చినకృష్ణునకు గోపకన్యకలుదృష్టి పరిహారముగాహారతులిచ్చిరటయెటువలెను.

మంగళము.

రామునకు లోకాభిరామునకు యదువంశసోమునకు బహుబలభీమున కును। శ్యామునకుభక్తపరిపాలునకు భద్రగిరిధామునకు కారుణ్యధాము నకును ॥ జయమంగళం నిత్యశుభమంగళం ॥ సారునకు దురితసంహారునకు రూపజితమారునకుగుణమణీహారునకును। ధీరునకు మేరుసమధీరునకు వేదాంతసారునకుసుగుణాలవాలునకును ॥జయ॥ బాలునకుకరుణాలవాలు

భాగవతమునకును। బాలునకుగోపికాలోలునకు గనుజేయకాలునకు వేణుగోపాలునకును।జయ। కృష్ణునకుసురవైరిజిష్ణునకు ద్విజసురోత్కృష్ణునకు క్షేమంకరిష్ణునకును।విష్ణునకు బాలార్క దీప్తునకుసద్యోగరిష్ణునకు భువనవర్ధిష్ణునకును * జయమంగళంనిత్యశుభమంగళం.

వ॥ అట్టియెడసూర్యాస్తమయం బాయెనటయంతటవారు వారుపురంబునకు పోయిరటయెట్టులనెను.

సీ॥అనవుడుశ్రీకృష్ణుఁడామంగవారెల్లనుచ్చికలరేపల్లెజొచ్చిరపుడు తమతమవీధులతమమందిరములకు బాలురుగోవులదోలివిడచి। ఆరాత్రియందరునతిసంభ్రమములతో వెలసియుండిరిప్రజల్ స్వేచ్ఛమీర ।మాధవుఁడావేళమజ్జనంబొనరించి భోజనంబులు చేసెసొంపుగాను। గాననీరీతిదినములుగడుపవలయు । మానవేశ్వర కృష్ణుండు మహిమమీర । కరుణనీరీతిబాలురఁగలసియాఁడు। వినుము రేపల్లెలోహరి వెలసియుండు.

అటతాళము ॥ ధరణిభారముతీర్చుకొఱకై దానవారి॥బాలుఁడై ॥ధరణిలోనీగతివెలసెనుధర్మమూర్తి॥ ౧ ॥ మర్త్యులనిరీక్షించితాను నిర్దోషముగను । నమ్మిన। సజ్జనులఁబాలింపుచుండెనుచాలవేడ్క ॥ ౨ ॥ అంతము గరేపల్లెవాడలోనంచరికిని । వేడుక । పొంపుగావర్తింపుచుండెనుభూపవరేణ్య ॥ ౩॥

ద్విపద.

అనిరుద్ధజనకుని వాసుని పేర * ఘనుడైనయదువంశగంభీరుపేర* దేవకీసుతువాసు దేవుని పేర * గోవులగాఁచినగోపాలు పేర * నగధరుపేర పన్నగతల్ప పేర * నిగమగోచరుపేర * నిఖిలార్థుపేర * అండజరాజపర్యంకుని పేర * గజరాజరక్షణగంభీరుపేర * నిలనుతిరువళికేణి నెలమివేడుకల* చరియించుహరిపార్థసారథిపేర * నంకితంబుగదత్పదాత్యంత నియతి * పంకజాక్షునిపాదపద్మసేవకుఁడు * సన్నుతిమీరంగసరసుడోయనఁగ *వన్నెగానరసింహావరశాసితుండ * ఘనువైష్ణవశ్రేష్ఠఘనదాసుడనఁగ*నానుతేజుండ వేంకటపతికవిని * చాలంగశ్రీపార్థసారథికరుణ *లలితమూలార్థ్యాగ్రమణమైమెప్పు * రమ్యమైనవరసాలంకారసరణి * కమనీయ్యమైనయీకాళింగుకథయు *యక్షగానంబుగాశిక్షతో జేసి *సరసవాక్యంబులఁజాల

వేడుకల * పరమాత్ముశ్రీకృష్ణు[illegible]ను * పరమభక్తినిసమర్థ
ముగావించి* వివరించితినికథ విఖ్యాతివెలయు * సత్కవిశ్రేణికిసంస్తుత్య
మగుచు* ధరణిలోనాచంద్రతారకంబగుచు *నుండుగావుతకృష్ణమండనం
బగుచు. *********************************

కాళింగమర్దనము.

యక్షగానముసంపూర్ణము.

